

1- DECLARACIÓ DE "ALCÚDIA: MUNICIPI ECOTURÍSTIC"

Alcúdia és un municipi eminentment turístic situat al nord-est de Mallorca. Compta amb una població de 16.280 persones empadronades i unes 27.450 places hoteleres. Constitueix una zona privilegiada per als amants de la naturalesa, amb més de 40 Km de costa i la seva diversitat paisatgística.

El territori d'Alcúdia ofereix un entorn natural privilegiat: platges de gran qualitat i bellesa, un nucli antic amb restes arqueològiques de gran valor i diversos enclavaments muntanyosos amb molta varietat en flora i fauna mediterrània. Entre els espais naturals protegits destaca "L'Albufereta", una zona humida de vital importància ecològica pel gran nombre d'espècies protegides que l'habiten.

Tot això, juntament amb els serveis que ofereix el municipi, fan d'Alcúdia, una destinació de vacances molt sol·licitat pel turisme familiar europeu i nacional.

L'any 1992, l'Ajuntament va proclamar a "Alcúdia: Municipi Ecoturístic" assenyalant els desitjos de protegir el medi ambient, però tenint en compte que el turisme és la principal activitat d'aquesta zona. Aquesta declaració expressava la voluntat existent de respectar i protegir el medi ambient des de l'Ajuntament, en tots els seus àmbits d'actuació.

L'any 1994, es va posar en marxa des de l'Ajuntament d'Alcúdia la concessió d'un "Distintiu Ecoturístic" com a reconeixement d'aquells establiments turístics que adoptassin comportaments respectuosos amb el medi ambient.

Les principals actuacions dutes a terme des de l'Ajuntament d'Alcúdia, a partir d'aquesta declaració han estat:

- Revisió de les Normes Subsidiàries d'Alcúdia per a adaptar-les a les noves lleis: **Llei de Costes, Llei d'Espais Naturals, i Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística.**
- Creació d'un Àrea de Medi Ambient a l'Ajuntament d'Alcúdia i posada en marxa d'un laboratori d'anàlisi d'aigües.
- Revisió d'Ordenances municipals relacionades amb el medi ambient.

- Creació del "distintiu ecoturístic" per a establiments turístics que es distingeixin pel seu respecte al Medi Ambient.
- Ampliació de l'EDAR d'Alcúdia, per a millorar el procés de depuració i incloure les reutilització de les aigües depurades.
- Posada en marxa de la recollida selectiva en contenidors en les vies públiques dels materials que es poden reciclar com: vidre, paper, envasos, piles, etc.
- Recollides específiques per a grans productors i comerços de zones per als vianants, principalment de paper/cartró i de vidre.
- Contenidors específics per a restes de podes i de jardineria per a particulars que es transformen en compost.
- Es realitzen nombroses campanyes d'informació ambiental a tots els nivells (col·legis, establiments turístics, empreses, mestresses de casa, etc..)
- Activitats d'educació ambiental específiques per a Alcúdia a les escoles
- Organització de les "Jornades sobre medi ambient durant la primera setmana de juny coincidint amb el Dia Mundial del Medi Ambient.
- Edició de fullets informatius sobre el patrimoni natural i cultural d'Alcúdia, així com d'activitats respectuoses amb la naturalesa.
- Foment de l'ús del transport públic i de vehicles no contaminants.
- Millora de l'estètica i el paisatge urbà d'Alcúdia.
- Exigència d'estudis d'impacte ambiental per a tots els projectes.
- Adopció de millores a l'enllumenat públic per a aconseguir un menor consum energètic.
- Col·laboració de l'Ajuntament en les ajudes i subvencions per a instal·lar energies alternatives.
- Implantació d'un Pla Integral de Gestió de les platges del municipi.
- Posada en marxa de l'agenda Local 21 d'Alcúdia, des de 1999.
- Obtenció de nombrosos premis i reconeixements a nivell provincial, nacional i internacional.
- Aprovació de la nova Ordenança Municipal de Gestió de Residus i Neteja viària. (a l'any 2007).
- Campanya d'auditories domiciliàries (2006-07)

2-Agenda Local 21 d'Alcúdia

En anys posteriors a la declaració d'Alcúdia com municipi ecoturístic i d'haver implantat la concessió del "Distintiu ecoturístic" per als establiments respectuosos amb el medi ambient, es va posar en marxa l'Agenda Local 21 del municipi d'Alcúdia.

Concretament, l'any 1997 es van iniciar els treballs del "Diagnòstic Ambiental de la Platja d'Alcúdia". Aquestes dades es van revisar l'any 1999 i es van incloure al programa d'Agenda Local 21 de tot el municipi.

L'Ajuntament d'Alcúdia continua amb el desenvolupament de l'Agenda Local 21 juntament amb la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear i amb el Departament de Cooperació Local del Consell de Mallorca. Ambdues institucions han atorgat subvencions per a l'elaboració de documents i la posada en marxa de projectes englobats dintre de les actuacions de l'Agenda Local 21.

El "Diagnòstic Ambiental d'Alcúdia" es va aprovar al juny del 2001 i va permetre conèixer com era l'estat del municipi en aquell moment. Seguidament, es va proposar el "Pla d'Acció Ambiental" que es va aprovar al juny de 2002 i que va incloure 77 projectes estructurats en 6 línies estratègiques consensuades per l'Ajuntament i el Fòrum Ciutadà.

Des de llavors, anualment es revisen i actualitzen els projectes inclosos en el Pla d'Actuació, tenint en compte les propostes i les valoracions dels membres del Fòrum Ciutadà que es reuneix en el mes de desembre de cada any, per a conèixer l'estat dels projectes i prioritzar les accions previstes per al següent any.

El Pla d'Acció actual va ser aprovat pel Ple Municipal en el mes de març de 2007 i està integrat per: 97 projectes, estructurats en 23 accions, 14 programes i 7 línies estratègiques.

3- Creació del "Distintiu Ecoturístic" per a establiments turístics.

L'any 1992, l'Ajuntament va proclamar a "Alcúdia: Municipi Ecoturístic" assenyalant els desitjos de protegir el medi ambient, però tenint en compte que el turisme és la principal activitat d'aquesta zona. Una de les primeres intervencions mediambientals va ser la creació d'un Distintiu Ecoturístic, per als establiments hotelers i d'oferta complementària que es distingissin pel seu respecte al medi ambient. Aquesta iniciativa es va posar en marxa al març de 1994.

L'objectiu principal d'aquesta campanya és estimular a la indústria turística a protegir el mig ambient atorgant un distintiu de qualitat mediambiental seriós i que sigui reconegut en tots els àmbits relacionats amb el turisme.

Des del principi, la resposta dels hotelers i altres empresaris turístics d'Alcúdia va ser de suport a aquesta iniciativa, que també es vió protegida pels principals touroperadors.

Per a establir els requisits necessaris per a obtenir el distintiu, es van consultar altres experiències sobre aquest tema aparegudes en diferents països europeus. També es va contar amb l'assessorament del grup ecologista GOB (Grup d'Ornitologia Balear), tant en la redacció del Reglament com en el document de Recomanacions.

Així mateix, ha estat molt important la col·laboració rebuda per part de l'Agrupació Empresarial Hotelera d'Alcúdia, que engloba a la majoria dels empresaris hotelers de la zona, tant en la difusió de la campanya, com en l'organització de cursos, seminaris, etc.

A l'actualitat, i des de fa diversos anys, molts TT.OO. ja tenen en compte en les seves revisions les actuacions mediambientals dels allotjaments turístics, avaluant la seva compatibilitat amb l'entorn en què es troben. En un futur molt pròxim, els TT.OO. vendran majoritàriament i amb avantatge les places de zones turístiques i establiments en els quals hagin mesurades de protecció del medi ambient.

Les finalitats que ha perseguit l'Ajuntament d'Alcúdia amb la creació d'aquest "distintiu ecoturístic" són:

1- Assolir la participació activa i compromesa dels empresaris turístics en el projecte de reconeixement d'Alcúdia: "Municipi Ecoturístic".

2- Augmentar la conscienciació mediambiental tant dels empresaris turístics com dels seus empleats i dels clients, promovent l'educació ambiental i facilitant la informació disponible.

3- Aconseguir que el projecte tingui un efecte multiplicatiu sobre tots els hotels i altres establiments turístics de la zona.

4? Estimular als empresaris amb els avantatges econòmics que poden obtenir amb la publicitat de posseir el distintiu. S'ha negociat amb els TT.OO. la inclusió del distintiu ecoturístic en els catàlegs de vendes.

Per a obtenir el distintiu, es van desenvolupar 3 tipus de documents:

- ✍ El Reglament: els sol·licitants han de complir els 13 requisits que ho formen, alguns dels quals són obligatoris i altres optatius.
- ✍ La Normativa específica determina la documentació a presentar juntament amb la sol·licitud.
- ✍ Les Recomanacions proporcionen informació i consells pràctics per a facilitar el compliment dels requisits del Reglament, i poder aconseguir el distintiu ecoturístic.

Una comissió pluridisciplinària formada per membres de l'Ajuntament i representants de diferents sectors és la qual estudia les sol·licituds presentades i els corresponents informes tècnics. Aquests s'elaboren a partir de la inspecció mediambiental realitzada a cadascun dels establiments que han sol·licitat el distintiu ecoturístic.

Posteriorment, el Ple de l'Ajuntament d'Alcúdia ha d'aprovar o denegar la concessió dels distintius. La validesa del distintiu ecoturístic inicialment era de 1 any per als establiments hotelers i de 2 anys per als establiments de restauració. Des de 2006, es va ampliar la validesa a dos anys per als establiments hotelers que mantinguin el distintiu a partir del tercer any consecutiu.

L'evolució del procés de sol·licituds i concessions ha estat la següent :
(veure gràfic.1)

EVOLUCIÓ DELS DISTINTIUS ECOTURÍSTICS.

Any	Sol·licituds presentades	Distintius concedits
1994	7	0
1995	4	2
1996	13	9
1997	15	11
1998 (*)	16+3	13+1
1999 (*)	13+3	13+3
2000 (*)	17+3	14+3
2001 (*)	17+4	17+4
2002 (*)	21+4	20+4
2003 (*)	20+4	20+4
2004 (*)	21+5	20+5
2005-06(*)	18+4	18+4
2007(*)	17+4	17+4
2009(**)	4	3

(*) s'inclouen els establiments de restauració.

(**) sol·licituds noves corresponents a: hotels d'interior i a instal·lacions nàutiques.

En 1998 es van aprovar les bases per a fer extensiu el distintiu ecoturístic als establiments turístics que formen l'oferta complementària, concretament per als establiments de restauració.

El 6 de setembre de 2007 el Ple Municipal va aprovar la documentació i el reglament per a concedir el "Distintiu ecoturístic" a les instal·lacions nàutiques del municipi. A la primavera de 2008, s'ha obert el termini perquè el puguin sol·licitar per primera vegada.

S'ha de destacar, que en aquests anys, des que es va posar en marxa la concessió dels Distintius Ecoturístics, s'ha comprovat el gran esforç realitzat pels establiments que han sol·licitat el distintiu, en la incorporació de mesures mediambientals, aconseguint aconseguir uns nivells molt alts en el compliment dels requisits del reglament.

Fins i tot els establiments que no han aconseguit el distintiu en la primera ocasió, presentaven un nivell mediambiental molt acceptable; i en la majoria dels casos, a l'any següent, dits establiments poden obtenir el distintiu fàcilment, corregint les faltes detectades mitjançant l'auditoria mediambiental realitzada.

Entre les conseqüències més positives que s'han detectat des de la concessió dels primers distintius ecoturístics en el terme municipal d'Alcúdia es poden destacar:

* disminució del volum de les aigües residuals que arriben a la depuradora municipal durant els mesos d'estiu, presumiblement per l'adopció de mesures d'estalvi d'aigua per part de bastants hotels.

* augment considerable de les quantitats de paper/cartró, vidre i envasos recollides en els contenidors de recollida selectiva, coincidint amb la instal·lació de contenidors en d'interior dels establiments hotelers que els van sol·licitar. També està en funcionament un servei de recollida personalitzada per a grans productors de paper i cartró.

* increment d'instal·lació de plaques solars per a l'escalfament de l'aigua sanitària entre els hotels que han sol·licitat el distintiu ecoturístic. Dels establiments hotelers que ho tenen, un 62% han instal·lat plaques solars. Dels restants, només un 18% utilitza energia solar.

En 2003 es van instal·lar plaques solars per a ACS en un dels restaurants que tenen el distintiu ecoturístic.

- el consum mig d'electricitat és bastant variable ja que depèn molt de les instal·lacions i els serveis de cada establiment com són: aire condicionat, plaques solars, bugaderia pròpia, piscina climatitzada, etc...

- Conscienciació ambiental i implantació de sistemes de gestió. L'Ajuntament d'Alcúdia per a facilitar l'obtenció del distintiu ecoturístic, ha col·laborat amb l'Agrupació Empresarial Hotelera d'Alcúdia en l'organització de diversos cursos i seminaris d'educació ambiental, com han estat:

-*Seminari d'Ecología "Hotelera"*, impartit per EMS en 1993.

-*Curs de: "Turisme i entorn natural"*, impartit pel GOB en 1994 i 1995.

-*Cursos de: "Turisme i Protecció del medi ambient"* organitzats per l'Ajuntament l'any 1998, 1999, 2001 i 2004 específics per a hotelers i per a restauradores.

Dits cursos s'han impartit en Alcúdia i han estat dirigits a diferents nivells: directius, personal de manteniment, governantes, caps de compres, etc... D'aquesta forma, es persegueix que en cadascun d'aquests sectors, es pugui contar amb una o diverses persones que vagin transmetent els seus coneixements a la resta del personal.

- Coincidència amb els criteris d'altres sistemes de gestió mediambiental.

La normativa i requisits del Distintiu ecoturístic són semblants als d'altres sistemes de gestió mediambiental internacionals com ISO o EMAS, el que ha facilitat la seva certificació als establiments que prèviament ja havien obtingut el distintiu d'Alcúdia.